

עפ"ת (מרכז) 15164-11-13 - אלדד אלפסי נ' מדינת ישראל

עפ"ת (מרכז) 15164-11-13 - אלדד אלפסי נ' מדינת ישראל מחוזי מרכז

עפ"ת (מרכז) 15164-11-13

אלדד אלפסי

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[24.02.2015]

כב' הנשיא אברהם טל, אב"ד

כב' השופטת זהבה בוסתן

כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין

פסק דין

1. המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בת"פ 3389-01-09 (בימ"ש השלום לתעבורה מרכז) בעבירות של גרימת תאונת דרכים בה נחבל אדם, הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה כשברמזור אור אדום ובנהיגה ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח, כאשר עפ"י הנתען נהג ביום 20.6.08 בשעה 03:00 ברכב השייך לפנחס אלמקייס (להלן: "אלמקייס").

2. המערער נידון ל-20 חודשי מאסר בפועל, לעשרה חודשי מאסר על תנאי בתנאים המפורטים בגזר-הדין ונפסל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 6 שנים.

הערעור מכוון כלפי הרשעת המערער, שטוען כי אלמקייס, ולא הוא, נהג ברכבו בזמן התאונה וכלפי עונשי המאסר והפסילה שהוטלו עליו.

ההליכים בבימ"ש קמא

1. ביום 25.1.10 הודה המערער בביהמ"ש קמא (בפני כב' השופטת וישקין) בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, לאחר שהודה בהן גם בהודעתו במשטרה ת/1 והדין נדחה לטיעונים לעונש על מנת לקבל תסקיר מבחן.

ביום 7.6.10 נשמעו טיעונים לעונש, לאחר שהתקבל תסקיר קצין מבחן שגם בפניו הודה המערער בביצוע העבירות, וביום 14.9.10 ניתן גז"ד שבו הוטלו על המערער 22 חודשי מאסר, 8 חודשי מאסר על תנאי ו-5 שנות פסילה (להלן: "ההליך הראשון").

לאחר שימוע גז"ד בהליך הראשון ומתן החלטה על עיכוב ביצוע עונש המאסר פנה נהג המונית שנפגע בתאונה, אשר בלולו (להלן: "בלולו" או "הנהג הנפגע") לב"כ המאשימה וטען שהמערער לא נהג ברכב והיו צריכים "לתפוס את הנהג הקטן" שנהג ברכב.

ב"כ המערער ביקש מבימ"ש קמא לאפשר למערער לחזור בו מהודאתו ולבטל את פסה"ד בהליך הראשון אך בימ"ש קמא סרב לבקשתו.

2. המערער הגיש ערעור על החלטת בימ"ש קמא שלא לבטל את הודאתו ואת פסה"ד בהליך הראשון, וביום 2.2.11 קיבל בימ"ש זה בעפ"ת 48907-10-10 את הערעור וביטל את פסק דינו של בימ"ש קמא והתיר למערער לחזור בו מהודייתו. התיק הוחזר לבימ"ש קמא על מנת שיקבל את תגובת המערער לאישום ובמידת הצורך ישמע ראיות (ראה פסה"ד שצורף כנספח ד' להודעת הערעור).
- המערער כפר באמצעות ב"כ בנהיגה עצמה.
- בפני בימ"ש קמא העידו מטעם המאשימה בוחן התנועה חיים גדליהו, שגבה את הודעות המערער ת/1 - ת/3 וערך סקיצה ת/4, נהג המונית, בלולו, שנפגע בתאונה, ועדי הראייה בועז אלמוג ואבי הלוי.
- מטעם המערער העידו אלמקייס ועוז משטי, שהיה באולם בית המשפט במעמד שימוע גזר-דינו של המערער בהליך הראשון הוגש לבימ"ש קמא וסומן נ/4.
- המערער לא העיד בפני בימ"ש קמא וביהמ"ש קמא בשתיקתו חיזוק לראיות התביעה (ראה עמ' 10-11 להכרעת הדין של ביהמ"ש קמא).
- הכרעת הדין של בימ"ש קמא
- בהכרעת הדין קבע בימ"ש קמא את הממצאים הבאים:
1. אין מחלוקת שהרכב של אלמקייס ("הרכב") היה במקום התאונה בזמן קרותה, אין מחלוקת לגבי היקפה ועוצמתה של התאונה ועד הראייה אלמוג העיד שנהג הרכב הפוגע עזב את המקום ברכבו מיד לאחר הפגיעה.
 2. אין מחלוקת ששני הנהגים לא נפגשו בזמן האירוע, לא בדקו את היקף הפגיעות ולא החליפו פרטים, כאשר כל אחד טוען שהשני ברח.
 3. אין מחלוקת שלמערער לא היה רישיון נהיגה בזמן התאונה.
 4. אין מחלוקת שלמקום התאונה הגיעה נידת מד"א, בלולו נבדק והועבר לבית החולים, שם נבדק ושוחרר עם חופש מחלה ל- 4 ימים.
 5. אין מחלוקת שבלולו ועדי הראייה לא יכלו להעיד על זהות נהג הרכב הפוגע ומספר הנוסעים בו והם לא ראו את האור שדלק ברמזור בכיוון נסיעת המערער.

6. התביעה הוכיחה שהמערער נהג ברכב הפוגע בזמן האירוע, שכן הוא מסר בשתי הודעות ת/1 ות/2, שהוגשו ע"י בוחן התנועה שגבה אותן ללא כל התנגדות, שהוא נהג ברכב ולידו ישב אלמקייס. המערער לא חזר בו מהודאתו הנ"ל שכן בחקירתו במשטרה, לאחר שבטל פסה"ד שהרשיע אותו בהליך הראשון, הוא שתק וגם בביהמ"ש קמא הוא לא העיד. הודאת המערער בהודעתו ת/1 עומדת במבחנים הנדרשים להוכחת אמיתות תוכנה. המערער גילה בקיאות בפרטי האירוע ברמה גבוהה והיא נתמכת בעדותו של בלולו, הנהג שנפגע. שתיקת המערער בחקירתו במשטרה ת/3 ושתיקתו בביהמ"ש מחזקים את ראיות התביעה. גרסתו לפיה הוא לא נהג ברכב הפוגע לא באה מפיו במשטרה או בביהמ"ש והוא לא נתן הסבר לסתירות הפנימיות שהועלו בגרסת ההגנה.

7. עדותו של אלמקייס איננה מהימנה מאחר ומדובר בעדות כבושה שלא מתיישבת עם הגיונם של דברים שכן אם הוא היה מעורב בתאונה, שנגרמה שלא באשמתו, אין כל הגיון שהדבר ישפיע על עבודתו, מה גם שלדבריו הוא דיווח על התאונה מיד למעסיקו. כמו כן, אלמקייס הודה ששיקר פעם אחר פעם כדי "לצאת מהתיק" והיה מוכן לסבך את המערער.

8. בלולו, נהג המונית שנפגע בתאונה, הסביר שדבריו באולם ביהמ"ש לאחר הקראת גזר הדין על ידי כב' השופטת וישקין בהליך הראשון נאמרו רק לאחר שהמערער נראה המום מהעונש שקיבל והוא לא אמר ולא ראה שהיה נוסע ברכב הפוגע פרט לנהג.

מדברי הנוכחים באולם של כב' השופטת וישקין לא ניתן להסיק שבלולו ידע שאלמקייס נהג ברכב. פניית המערער אל בלולו באה רק לאחר מתן גזה"ד, כשרצה ללחוץ את ידו ולהתנצל, התנהגות שמעידה על כך שהמערער נוטל אחריות על פגיעתו בו.

9. עפ"י עדויותיהם של בלולו ושני עדי הראיה שנסעו ברכב אחריו הוא נכנס לצומת כשהאור ברמזור היה ירוק. בוחן התנועה בדק את תוכנית הרמזורים בצומת והגיע למסקנה, שתומכת בגרסתם של בלולו ועדי הראיה, אשר לא נסתרה ע"י ההגנה.

ההגנה לא הציגה בהודעת המערער ובעדותו גרסה אחידה לגבי האור שדלק ברמזור ויש להעדיף את ראיות התביעה לפיהן הנהג הפוגע נכנס לצומת כשברמזור אור אדום.

10. אין מחלוקת שהמערער לא עצר במקום התאונה למרות שלפי היקף הנתונים שעלו מהראיות באשר לנזקי התאונה הוא ידע או היה עליו לדעת שעלול היה להיפגע אדם וכי עליו לעצור במקום התאונה או בקרבתו כדי לעמוד על תוצאותיה, כפי שעשה כאשר בדק את גופו לאחר התאונה.

אין לקבל את גרסת ההגנה שבלולו, הנהג שנפגע, ברח ממקום התאונה שכן מעדותו ומעדויות עדי הראיה עולה שהמערער המשיך בנסיעתו, ובלולו רדף אחריו, אך לאחר 200-300 מ' הוא חזר למקום התאונה, שם מצא את עדי הראיה ולשם הגיע האמבולנס, שפינה אותו לביה"ח.

גזר-הדין של בימ"ש קמא

1. עבירת ההפקרה היא בעלת כיעור מוסרי. למרות שהרכב בו נהג המערער ניזוק, הוא ברח מהמקום ולא ניגש למקום התאונה כדי לברר את שלום הנפגעים.
2. המערער, כבן 38, הוציא רישיון נהיגה בשנת 1992 וצבר 6 הרשעות בעבירות תעבורה, חלקן בטיחותיות, האחרונה בשנת 2012. בקביעת העונש יש לתת משקל לעברו התעבורתי ולהרשעותיו הקודמות, לרבות נהיגה בזמן פסילה שמעידה על זלזול בחוק.
3. המערער אמנם מפרנס 3 ילדים ותוצאות התאונה לא היו קשות, אך נוכח נסיבות ביצוע העבירות, ריבוי ההרשעות והתנהגות המערער בתאונה ואחריה, על ביהמ"ש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה.
4. ניהול הוכחות אינו עילה להחמרה בעונש אך חלוף הזמן נגרם בשל התנהגות המערער, שלא התייצב לחלק מהדיונים. נימוקי הערעור כלפי הרשעת המערער
1. המערער לא ביצע את העבירות נושא הרשעתו שכן כפי שטען בעל הרכב, פנחס אלמקייס, בתצהירו שהוגש לביהמ"ש בעפ"ת 48709-10-10 ובעדות שמסר בבימ"ש קמא, הוא זה שנהג ברכב.
2. התנהגותו של נהג הרכב איננה עולה כדי הפקרה שכן הוא לא ידע שהנהג האחר נפגע. המרדף הארוך שרדף הנהג שנפגע אחרי רכבו, והתנהגותו של אותו נהג לאחר התאונה, הניעו אותו מהמחשבה שנפגע, גם אם היתה לו סיבה לחשוב כך.
3. בימ"ש קמא הסתמך על הודאתו של המערער במשטרה לאחר שקבע שניתנה מרצונו של המערער, מבלי שהתייחס לחשש שמדובר בהודאת שווא וקבע שהיא מהימנה למרות תצהירו ועדותו של אלמקייס שהוא נהג ברכב.
4. בימ"ש קמא לא בחן את הודאתו של המערער במשטרה אל מול העובדה שאיש לא זיהה את המערער בזמן ובמקום התאונה ואלמקייס הודה שנהג ברכב ולכן משקל הודאת המערער הוא אפסי.
5. בימ"ש קמא שגה כשלא האמין לעדות אלמקייס שהוא נהג ברכב בציינו שאין כל סיבה הגיונית שהדבר ישפיע על עבודתו בעודו מעיד שהתאונה לא נגרמה באשמתו.
6. בימ"ש קמא הסתמך בהרשעתו את המערער בעבירת ההפקרה על הודעתו של אלמקייס במשטרה, שנמסרה לפני שהמערער חזר בו מהודאתו שנהג ברכב ולפני שאלמקייס טען שהוא שנהג ברכב.

7. בימ"ש קמא הרשיע את המערער רק על סמך הודאתו במשטרה שכן שתיקתו בביהמ"ש לא מהווה "דבר מה נוסף" להודאתו.
8. משקלה הפנימי של הודאת המערער אינו גבוה שכן הוא שמע על פרטי התאונה מאלמקייס, שביקש ממנו להודות במקומו בביצוע העבירות ולחפות עליו מטעמי סולידריות.
9. שתיקתו של המערער בחקירתו לאחר שניתנה לו אפשרות לחזור מהודאתו אינה שתיקת חשוד מול גרסתו בביהמ"ש אלא שתיקת נאשם מול גרסתו כחשוד, שעברה תהפוכות במהלך העיד אלמקייס שהוא ביצע את העבירות.
10. במהלך הדיון בפנינו טען ב"כ המערער שבימ"ש קמא היה צריך להאמין לאלמקייס שנהג ברכבו בזמן התאונה שכן הוא קבע את נסיבות קרות התאונה ואת הפקרת הנהג שנפגע על סמך עדותו, אחרי שהסביר למה המערער לקח את האחריות לאירוע על עצמו למרות שלא נהג.
- לטענת ב"כ המערער לא צריך לזקוף לחובת המערער את שתיקתו שכן טענתו שהוא לא נהג לא מצוצה מהאצבע. הנהג שנפגע חשף ראשון את העובדה שהמערער לא נהג ברכבו בזמן התאונה כאשר אמר את דבריו באולם של כב' השופטת וישקין. לטענתו, המערער ידע את פרטי התאונה מדברים שאמר לו אלמקייס, שהיה לבדו ברכבו בזמן התאונה. באשר לעבירת ההפקרה טען ב"כ המערער שלאור פציעתו הקלה של הנהג שנפגע והעובדה שרדף ברכבו אחרי הרכב הפוגע, שעצר במרחק קצר ממקום התאונה, ניתן להרשיע את המערער, גם אם נהג ברכב, בעבירה על תקנה 144 לתקנות התעבורה ולהקל בעונשו.
- נימוקי הערעור כלפי גזר-הדין
1. בימ"ש קמא קבע את מתחם הענישה ואת עונש המאסר שהטיל על המערער בהסתמך על העונש המירבי של 7 שנות מאסר שהיה לפני תיקון סעיף 64 לפקודת התעבורה ולא החיל עליו את החיקוק המקל שקבוע בסעיף 64 א'(א) לפקודת התעבורה לפיו עונש המאסר המירבי הוא 3 שנות מאסר.
2. נסיבות המקרה, שמתארות מרדף של נהג הרכב שנפגע אחרי הרכב הפוגע; פגיעה מינורית וקלה ברכב שנפגע, אשר דווחה רק אחרי כמה ימים, סירוב הנהג שנפגע להתפנות לבי"ח ופנייתו למשטרה רק כעבור מספר ימים, מצדיקות קביעת מתחם ענישה שונה ומקל עם המערער.
3. בטיעוניו בפנינו טען ב"כ המערער שהמערער הוא אב ל-3 ילדים, האירוע קרה לפני 6 שנים, שרות המבחן המליץ על מאסר בעבודות שרות, שהיה הרף התחתון של העונש בנסיבות המקרה.
- תגובת המשיבה

1. קביעת זהותו של המערער כנהג הרכב הפוגע מבוססת על גרסה ברורה ומפורטת שמסר בהודעתו במשטרה, ממנה לא חזר גם בהודעתו השניה, ועליה חזר גם בהודאתו בבימ"ש קמא וגם כשניגש ללחוץ את ידו של הנהג שנפגע.
2. מאז האירוע באולמה של כב' השופטת וישקין המערער לא מסר גרסה באשר לזהותו של הנהג הפוגע. הוא שתק במשטרה ובביהמ"ש ולכן עומדת רק גרסתו שהוא נהג ברכב ואלמקייס ישב לידו.
3. בימ"ש קמא לא האמין לאלמקייס שכן הוא סותר את גרסת ב"כ המערער לפיה המערער היה במקום התאונה אך הוא לא נהג, בעוד אלמקייס אמר שהיה לבדו ברכב, המערער לא היה במקום והוא עדכן אותו על האירוע לאחר מכן.
4. לאור הנזק החמור שנגרם לרכב בו נהג המערער הוא היה צריך לצפות שנהג הרכב שנפגע נפצע, גם אם מדובר בפגיעה קלה.
- לפי דברי עדי הראייה לתאונה הנהג שנפגע לא רדף מיד אחר הרכב הפוגע אלא היה מבוהל והמערער היה צריך לעצור את הרכב לפני תחילת המרדף.
- דיון והכרעה
1. מהכרעת הדין של בימ"ש קמא, מפרוטוקול הדיון והראיות שהובאו בפניו, מהחלטת בימ"ש זה בעפ"ת 48709-10-10, מהודעת הערעור ומטיעוני ב"כ הצדדים בפניו עולה ששני עניינים עומדים להכרעה בערעור כלפי הרשעת המערער:
(א) זהותו של נהג הרכב הפוגע בזמן התאונה.
(ב) האם נהג הרכב הפוגע הפקיר את נהג הרכב שנפגע.
נדון בעניינים אלה עפ"י סדרם:
זהותו של נהג הרכב הפוגע
2. בימ"ש קמא ביסס את קביעתו לפיה המערער, ולא אלמקייס בעל הרכב הפוגע, נהג ברכב הפוגע בזמן התאונה על דברים שאמר המערער בהודעתו ת/1, על דברים שאמר לבימ"ש קמא, כשהוא מיוצג ע"י עו"ד, בטרם הרשעתו (ת/14), על דברים שאמר לקצינת המבחן, ועל בקשת סליחה שביקש המערער מהנהג הנפגע, בנוכחותו, עובר למתן גזה"ד ע"י כב' השופטת וישקין (ראה עמ' 1 לגזה"ד נ/4).
3. בימ"ש קמא מצא חיזוק להודאתו של המערער בהזדמנויות הנ"ל, בשתיקתו של המערער בחקירתו במשטרה, כאשר נחקר לאחר ביטול הודאתו והחזרת הדין לבימ"ש קמא, לאחר ביטול ההליך שהתקיים בפני כב' השופטת וישקין (ת/3) ובכך שלא העיד בפניו.

4. נאמר כבר עתה כי המערער לא טען בעצמו, באף לא אחת מההזדמנויות שניתנו לו לומר את זהותו של הנהג, שהוא לא נהג ברכב, למעט דברים שאמר במהלך הדיון בפני כב' השופטת נד"ב בעפ"ת 48709-10-10 הנ"ל לפיהם הוא לא נהג ברכב ומי שנהג בו הוא מר אלמקייס (ראה סעיף 9 לפסק דינה של כב' השופטת נד"ב).
- לא למותר לציין כי גם לאחר ההתרחשות באולמה של כב' השופטת וישקין, שבעקבותיה ביקשו ב"כ המערער דאז לבטל את הודאתו של המערער, הוא לא טען בעצמו שהודה הודאה כוזבת אלא אמר שהוא "הולך" עם עורך דינו ועורך דינו דאז סרב לכך שהמערער יענה לשאלת ביהמ"ש בקשר להודאתו (ראה עמ' 7-8 בפרוטוקול נ/4).
- כך גם, כאמור, המערער לא מסר גרסה במו פיו בבימ"ש קמא, וגרסתו לפיה הוא לא נהג ברכב באה רק מפי בא כוחו, שאמר בתגובת המערער לאישום כי המערער היה במקום אבל לא נהג.
5. הודעתו של המערער ת/1, נמסרה 7 שעות לאחר התאונה והוגשה בהסכמה באמצעות בוחן התנועה רס"ר חיים גדליהו שגבה אותה, ומשכך אין מחלוקת שנמסרה מרצונו של המערער.
- עיון בהודעה מעלה שמדובר בהודעה המשתרעת על למעלה מ- 3 עמודים, תחילתה בדברים שמסר המערער ברצף והמשכה בתשובות לשאלות שנשאל ע"י הבוחן.
- כבר בתחילת ההודעה הודה המערער שהוא נהג ברכב ולידו ישב פני אלמקייס.
- המערער הסביר שהוא נהג ברכב, ששייך לאלמקייס "מאחר שהיינו בבילוי, פני שתי ואני לא שתיתי ולכן לא הסכמתי שינהג" (ראה שורות 8-11, עמ' 1 להודעה ת/1).
- באף אחד מהדברים שאמר המערער ביוזמתו בהודעה ת/1 באשר לנסיבות התאונה והתנהגותו אחריה, או בתשובותיו לשאלות הרבות שנשאל ע"י הבוחן, לא אמר המערער, ולו ברמז, שהוא לא נהג ברכב הפוגע בזמן התאונה.
- המערער לא חזר בו מהדברים שאמר בהודעתו ת/1 גם כאשר הגיע כעבור חודשיים ומסר לבוחן פרטים בקשר לרישיון הנהיגה שלו (ראה ההודעה ת/2).
6. לאור הפרטים הרבים שמסר המערער לגבי נסיבות התאונה, מהם לא חזר באף הזדמנות, צדק בימ"ש קמא כאשר קבע בעמ' 10 שהמערער גילה בקיאות ברמה גבוהה בפרטי האירוע ושמיתוך ההודעה ת/1 ניתן ללמוד על סימני האמת שבדברי המערער.
7. כך במיוחד הם פני הדברים כאשר המערער חזר על הודאתו בעובדות כתב האישום, לרבות נהיגתו ברכב הפוגע בזמן התאונה, ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, חציית הצומת באור אדום, גרימת התאונה ועזיבת המקום מבלי לעמוד על שלום הנהג שנפגע ולמסור את פרטיו, גם עובר להרשעתו ע"י כב' השופטת וישקין, גם בפני שרות המבחן, כאשר הודה שנהג ברכב, התחרט ואמר שנהג כי בילה עם חבר ששתה אלכוהול, וגם בטרם מתן גזה"ד.
- לדברים מפורשים אלה של המערער יש להוסיף את התנהגותו מיד לאחר שכב' השופטת וישקין גזרה את דינו, בין היתר, ל- 22 חודשי מאסר ו- 5 שנות פסילה, כאשר רצה ללחוץ את ידיו של נהג הרכב שנפגע, שנכח באולם, אך זה סרב ואמר לו "תזמין את פני שישיב במקומך".

8. איננו מתעלמים מהדברים שנאמרו ע"י נהג הרכב שנפגע, לאחר הדברים הנ"ל, כפי שתוארו ע"י העדים אופיר תכלת ועו"ד מלכה, שנכחו באולמה של כב' השופטת וישקין באותה עת (ראה עמ' 6 לפרוטוקול נ/2), אך אין בהם כדי לתמוך בגרסת המערער שלא נהג ברכב.
- דבריהם של אותם עדים לא עולים בקנה אחד עם דברי העד עוז משטי שהעיד בבימ"ש קמא לפיהם הנהג שנפגע אמר שראה שהמערער לא נהג ברכב (ראה עמ' 75-73) לפרוטוקול הדיון בבימ"ש קמא), אך לא הצביע על מאן דהוא אחר שנהג ברכב, מה גם שמפרוטוקול הדיון עולה כי היו קיימות גרסאות שונות, לגבי הדברים שהוחלפו בין הנוכחים ואין לדעת מה בדיוק נאמר ובאיזה הקשר.
9. אין בדברי העדים הנ"ל, שלא העידו בבימ"ש קמא, כדי לתמוך בגרסת המערער, וזאת גם לאור הדברים שאמר הנהג הנפגע, אשר בלולו, במכתבו נ/1 שכתב לכב' השופטת וישקין במהלך הדיונים בפניה ובעדותו בבימ"ש קמא. במכתבו נ/1 כתב בלולו כי הוא "מבקש מכבוד השופטת לא לרחם על הנאשם מר אלדד אלפסי מפני שהוא עשה הרבה עבירות ביום התאונה ... עם אלדד אלפסי היה עוד בחור באוטו בשם סמי אלמקייס. אני חושב שגם לו מגיע עונש על זה שהוא לא אמר למר אלדד אלפסי לעצור ולתת פרטים ולראות אם נפגע מישהו".
- בעדותו בבימ"ש קמא תאר בלולו את נסיבות קרות התאונה ואת התנהגות נהג הרכב הפוגע אחריה. באשר לזהותו של נהג הרכב הפוגע אמר בלולו כי הוא לא ראה מי נהג ברכב הפוגע וכמה אנשים היו בו (ראה עמ' 27 לפרוטוקול בימ"ש קמא). באשר לדבריו באולמה של כב' השופטת וישקין אמר בלולו כי לאחר שנגזר דינו של המערער הוא אמר למערער "תתקשר לפיני, אולי הוא נהג באותו לילה" ואז המערער חייג אליו.
10. בימ"ש קמא לא האמין, ובצדק, לדבריו של אלמקייס בפניו ולדברים שאמר בפתח הודאתו ת/17, עליה סרב לחתום, כאשר נחקר על הכתוב בתצהיר שמסר כתמיכה בערעור על החלטת כב' השופטת וישקין שלא לבטל את הודאת המערער ואת ההליך בפניה, ובעדותו בפניה, שכן מדובר בדברים כבושים שאלמקייס לא נתן הסבר סביר ומהימן לכבישתם. כך הם פני הדברים כאשר הדברים שאמר אלמקייס בהודעתו ת/17 ובעדותו הסותרים את הדברים הברורים שאמר בהודעתו ת/16 ובהודעה על תאונת הדרכים שמסר ת/13 לפיהם המערער נהג ברכב והוא ישב לידו.
- אלמקייס מסר באותן הודעות תיאור מפורט על נסיבות התאונה ועל מה שקרה אחריה, כאשר בכל הזדמנות הוא מסר שהמערער נהג ברכב, שהוא רכב שרות שלו שניתן לו ע"י מעבידו, מאחר והוא בדרך כלל לא נוהג בערבים ובבילוי ומנצל כל הזדמנות שמישהו אחר ינהג כי הוא (אלמקייס) נוהג הרבה (ראה עמ' 1 ש' 25-22 להודעה ת/16).
11. עיון בהודעה ת/17 מעלה שאלמקייס סרב לשתף פעולה עם החוקר בכל הקשור לזהותו של הנהג ברכבו בזמן התאונה.
- כך כשנשאל מפורשות "מי נהג" הפנה לתצהיר שהגיש לבימ"ש זה ועל שאלות אחרות סרב להשיב, לאחר שהתייעץ עם עו"ד, ואמר שיעיד בבימ"ש.
- את הסתירה בין דבריו בהודעותיו ת/13 ות/16 לכתוב בתצהירו הסביר אלמקייס בעמ' 2 להודעתו ת/17 כך:

"כי לא ידעתי שזה יתפתח לרמה כזו חשבנו שזה יסתיים בדו"ח ונקודות לא ידעתי שזה יתפתח לממדים אלו. לא היתה הפקרה ולא פצועים. חשבנו שהמשטרה אמורה לשרת את 2 הצדדים ולא תיקח צד בתיק.

ש. מדוע אתה לא הגעת מיוזמתך ואמרת שאתה זה שנהג ולא אלדד לאחר קבלת כתב האישום ולפני הדיון בבית משפט.

ת. אמרתי לך שעשינו טעות שחשבנו שזה קנס וכמה נקודות. השיקול היה שאלדד יקח אותי כי אני עובד עם הרשיון. חשבנו שהמשטרה תנהל חקירה אחרת ותהייה שוויונית. לעולם לא ראינו בזה תיק הפקרה ולא חשבנו על סעיפים אלו פגע וברח וכל מה שרשום.

ש. אתה מוכן לספר לי מה קרה באותו ערב של התאונה.

ת. חזרנו מבילוי עם רכב מסוג פורד פוקוס 3156514 זהו.

ש. מי נהג

ת. יש לך את זה בתצהיר ואין לי מה למסור מעבר לזה".

12. בעדותו בבימ"ש קמא הסביר אלמקייס את העברת נטל האחריות בכל הקשור לנהיגה ברכבו למערער בחששו מהבושה ממעבדו ומחששו שיאבד את מקור פרנסתו, באשר לחובתו עבר תעבורתי מכובד ואילו למערער אין רכב ואין לו צורך ברשיון נהיגה, אך כשהבין שעל המערער הוטל מאסר בפועל החליט לחזור בו והוא מודה שנהג ברכבו בזמן התאונה.

13. בימ"ש קמא לא האמין, ובצדק, לעדותו הכבושה של אלמקייס לאור הסתירות בינה להודעותיו ת/15 ות/16 לאחר שהתרשם מעדותו בה הודה ששיקר כדי לחלץ עצמו והיה מוכן לסבך את חברו, ומשכך אין מקום להתערבות ערכאת ערעור בחוסר אמון זה.

13. בימ"ש קמא קבע שההסבר שנתן אלמקייס לשינוי הקיצוני בגרסתו איננו סביר שכן לדבריו הוא דיווח על התאונה לממונה על הבטיחות במקום עבודתו אך טען שהיא נגרמה שלא באשמתו ומשכך, גם לפי דבריו, לא היתה לו סיבה לדאוג לאובדן מקור פרנסתו.

14. הלכה פסוקה היא כי ערכאת ערעור לא מתערבת בממצאים עובדתיים שקובעת הערכאה הדיונית בהתבסס על אמון או חוסר אמון שהיא מייחסת לדברי העדים שבאו בפניה אלא במקרים חריגים (ראה ע"פ 8146/09 אבשלום נ' מ"י (15.6.11)).

חוסר האמון שייחס בימ"ש קמא לעדותו הכבושה של אלמקייס בפניו, אשר סותרת בעליל את דבריו הקודמים שמסר בחקירתו במשטרה סמוך לאחר התאונה, אינו מצדיק התערבות ערכאת ערעור לאור הנימוקים שהובאו לעיל ומאחר ולא מדובר באחד החריגים המצדיקים לפי הפסיקה התערבות ערכאת ערעור.

15. בימ"ש קמא העדיף, בצדק, את הדברים המפלילים שמסר המערער לחובתו בהודעתו ת/1, זמן קצר לאחר התאונה, עליהם חזר במספר הזדמנויות נוספות כפי שהובאו לעיל, ושלא חזר מהם במו פיו באף אחת מההזדמנויות שנתנו לו לאחר שבוטלו הודאתו וההליך שהתנהל אחריה. הפעם היחידה שבה טען המערער שלא נהג ברכב היתה כאשר עתר לבימ"ש זה לביטול הודאתו, הרשעתו שבאה על פיה וגזר דינו. לאחר מכן מילא פיו מים בחקירתו במשטרה ולא העיד בפני בימ"ש קמא בהליך נושא הערעור וגרסתו המכחישה הבאה מפי בא כוחו.
16. בימ"ש קמא ראה בהימנעות המערער להעיד בפניו דבר מה להודאה שמסר בהודעתו ת/1 ובהזדמנויות שתוארו לעיל בהליך שבוטל בהוראות סעיף 162 לחסד"פ (תשמ"ב-1962) שזו לשונו:
- "(א) הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע, אך לא תשמש סיוע לצורך סעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955 או לצורך סעיף 20(ד) לחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות.
- (ב) הימנעות הנאשם מהעיד לא תשמש ראיה לחובתו, אם התקבלה חוות דעת מומחה שלפיה הנאשם הוא אדם עם מוגבלות שכלית או אדם עם מוגבלות נפשית כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, ובשל מוגבלותו כאמור הוא נמנע מהעיד."
17. האפשרות לראות בהימנעותו של נאשם מלהעיד בביהמ"ש כ"דבר מה" להודאתו מחוץ לביהמ"ש נידונה לראשונה בביהמ"ש העליון ברע"פ 4142/04 מילשטיין נ' התצ"ר, ניתן ביום 14.12.06).
- כב' השופט א.א. לוי ז"ל קבע, בדעת מיעוט, בסעיף 27 רישא לחוות דעתו כי:
- "שתיקתו של הנאשם עשויה - אך לא חייבת - להוות "דבר מה נוסף" להודאה שמסר בחקירתו, בכפוף לכך שהחקירה תועדה בצילום וידיאו, ובית-המשפט שחזה בהקלטה של החקירה, התרשם כי מונחת בפניו הודאת אמת. כאשר אחד משני תנאים אלה אינו מתקיים - אין בשתיקתו של הנאשם כדי להוות "דבר מה נוסף" להודאתו."
- כב' השופטת ארבל, אליה הצטרף, מהטעמים שהביאה בחוות דעתה, כב' הנשיא (בדימוס) ברק, קבעה בסעיף 31 לחוות דעתה כי ההכרעה בענין המשמעות שיש לתת לשתיקת הנאשם היא עניין לערכאה הדיונית שתכריע בו לפי נסיבות המקרה ושיקול דעתה, כפי שקבע כב' השופט לוי ז"ל בחוות דעתו, אך ראוי להשאיר בידי הערכאה הדיונית מתחם רחב יותר ואין להתנות את הפעלתו בתיעוד החקירה רק בהקלטת וידאו.
- חרף האמור, קבעה כב' השופטת ארבל שראוי להפעיל את שיקול הדעת השיפוטי במשורה ובזהירות במספר מצומצם של מקרים ובהתאם לשלוש אמות המידה כדלקמן:
- (1) ההודאה מחוץ לביהמ"ש היא בעלת משקל פנימי גבוה במיוחד.
- (2) ביהמ"ש יכול לשלול על סמך הנסיבות החיצוניות להודאה את האפשרות שהנאשם הודה מתוך לחץ פנימי שגרם לו להודות במעשה שלא עשה.
- (3) העדר אינדיקציות שעשויות להצביע ששתיקת הנאשם בביהמ"ש נובעת מלחץ פנימי או חיצוני או על כך ששתיקתו של הנאשם לא נובעת ממניע תמים אלא מכך שאין לו תשובה להאשמות שהופנו כלפיו (ראה עמ' 57-58 לפסה"ד).

18. עיון בדברי המערער בהודעתו ת/1 מעלה שהם עומדים בתנאים שנקבעו בפסק דינה של כב' השופטת ארבל בע"פ 4142/04 הנ"ל שכן המערער מסר את דבריו מרצונו, היא עומדת במבחנים הפנימי והחיצוני ומשקלה הפנימי גבוה מאוד. לדברים שמסר המערער בהודעתו הנ"ל מצטרפת התנהגותו בביהמ"ש קמא במהלך הדיון עובר לגזירת דינו ע"י כב' השופטת וישקין ולשתיקתו בהודעה ת/3 שנגבתה ממנו לאחר שעניינו הוחזר לביהמ"ש קמא.
- על סמך התנהגותו של המערער ניתן לשלול את האפשרות שהודה מתוך לחץ פנימי, שכן ביהמ"ש קמא לא האמין לדברי אלמקייס שהמערער הודה על מנת לחלץ אותו מחשש לפיטוריו. כך גם ניתן לקבוע שהימנעותו של המערער להעיד בביהמ"ש לא נבעה מלחץ אלא מכך שלא היתה לו תשובה להאשמות שהופנו כלפיו, לא רק בקשר להיותו נהג הרכב הפוגע, אלא גם בקשר לתפנית בגרסתו בעניין זה.
19. לאור האמור לעיל, ומבלי שאנו מתעלמים מזכותו של המערער להימנע מהפללה עצמית, צדק בימ"ש קמא שראה בשתיקתו של המערער בביהמ"ש משום דבר מה להודאתו ת/1.
- מעבר לאמור לעיל ניתן לראות דבר מה, שהיא התוספת הראייתית הקלה ביותר שאינה חייבת להתייחס לנקודה שבמחלוקת דווקא, בתאור נסיבות התאונה והתנהגות המערער לאחר התאונה כפי שתוארו בהודעתו של הנהג שנפגע, בלול, ת/7 ובעדותו בעמ' 31-27 לפרוטוקול הדיון בבימ"ש קמא ובממצאי הבוחן חיים גדליהו כפי שהעיד עליהם בבימ"ש קמא.
- כך ניתן למצוא דבר מה נוסף לדברי המערער בהודעתו ת/1 גם בדברים שמסר אלמקייס בהודעתו ת/13, אותם מסר מרצונו החופשי ואותם העדיף בימ"ש קמא על פני עדותו רצופת הסתירות שהעיד בפניו, במיוחד לאחר ששתק בחקירתו לאחר שהדיון הוחזר לביהמ"ש קמא.
- את החיזוק שנדרש עפ"י סעיף 10א(ד) לפקודת הראיות לדברים שאמר אלמקייס בהודעתו ת/13 סמוך לאחר התאונה בכל הקשור להיות המערער נהג ברכבו בזמן התאונה, ניתן למצוא בדבריו של המערער בהודעה ת/1, בהודאתו בפני בימ"ש קמא ובפני קצינת המבחן ובהתנהגותו באולם הדיונים לפני שנגזר דינו ע"י כב' השופטת וישקין.
20. לאור כל האמור לעיל, אנו דוחים את טענתו של המערער לפיה הוא לא נהג ברכבו של אלמקייס בזמן התאונה. הפקרה לאחר פגיעה
21. איננו מקבלים את טענת המערער לפיה התנהגותו של בלול, נהג הרכב שנפגע, סמוך לאחר הפגיעה ברכבו, כאשר רדף אחרי רכבו, שוללת את הרשעתו בהפקרה לאחר פגיעה.
22. בלול אמר בעדותו בעמ' 27 לפרוטוקול:
- "אני נסעתי מכוון פ"ת לכוון ת"א, רכב בא מולי מכוון ת"א לכוון פ"ת, לי היה אור ירוק ברמזור והוא פנה שמאלה, סימן שהוא נסע באדום היה אדום, ניסיתי לברוח ממנו ופגעתי בחלק האחורי של הרכב."

ניסיתי לברוח ממנו, שברתי את ההגה שמאלה כמה שיותר, ופגעתי לו בחלק האחורי, ניסיתי שהוא יעצור לתת פרטים, נסע נגד כוון התנועה וברח לכוון רחוב שנקר. רדפתי אחריו אם חצי רכב הרוס, היה שם איזה בחור והוא אמר לי הוא נסע לכאן הוא נסע לשם, חזרתי לצומת, היה שם איזה חייל, ששמו גולן, שמסר לי את מספר הרכב, הזמנתי משטרה ואמבולנס, אחר כך חיכיתי שיבואו ויקחו את הרכב למוסך ובבוקר הגעתי לתל-השומר אך קודם הגשתי תלונה במשטרת פ"ת".

בהמשך עדותו אמר בלולו בעמ' 28 למעלה שלאחר שלא הצליח לתפוס את הרכב הפוגע חזר לצומת, הזמין משטרה ואמבולנס, רצו לפנותו אך הוא אמר שילך אח"כ, היו לו כאבים בגב ובצוואר ועשה פיזיותרפיה בביה"ח.

תאור התנהגותו של נהג הרכב הפוגע לאחר הפגיעה ברכב הנפגע נתמכת בעדויותיהם של עדי הראיה בביהמ"ש קמא, אשר סותרת את דבריו של אלמקייס לפיהם הוא לא עזב את מקום התאונה לאחר שפגע ברכבו של בלולו.

גם אם בלולו לא נזקק לטיפול רפואי במקום התאונה וגם אם רדף למרחק של 200-300 מ' אחרי הרכב הפוגע, אין בכך כדי להצדיק קביעה שהמערער לא הפר את החובות שמוטלות עליו בסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה אלא, לכל היותר, עבר על תקנה 144 לתקנות התעבורה.

23. סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה קובע כדלקמן:

"נהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר שבע שנים".

המונח "הזעיק" עזרה" מוגדר באותו סעיף כך:

"הושיט עזרה מתאימה בהתאם לנסיבות המקרה ולמקום התאונה, ובכלל זה, בהתאם לנסיבות המקרה, הזעיק את גופי ההצלה המקצועיים הנחוצים למקום התאונה, המתין ליד הנפגע עד להגעתם, דאג למניעת כל נזק נוסף לנפגע ככל יכולתו והגיש לנפגע עזרה ראשונה אם ביכולתו להגישה על פי הכשרתו".

בע"פ 11222/03 ישראלי נ' מדינת ישראל, תק-על 2004(2), 2328, 2329, הובהרה היקפה של החובה החלה על הנהג המעורב בתאונה שבה נפגע אדם:

"באשר להרשעת המערער בעבירת ההפקרה לפי סעיף 64(ב) לפקודת התעבורה, גם בה לא מצאנו פגם. סעיף זה, בניגוד לסעיף 64א(א), עוסק במי שידע כי גרם לפגיעה באדם, ומכאן החובה שקבע המחוקק כי עליו לעצור ולהגיש עזרה לנפגע. בנסיבות אלו חייב המערער לוודא באופן אישי כי גם עזרה רפואית לא תועיל לקורבנותיו, אולם גם את המעט הזה הוא לא עשה, ועל כן העובדה שנלמדה בדיעבד, כי עזרה רפואית לא היתה מצילה את חייהן של המנוחות, אין בה כדי לפטור אותו מאחריות בפלילים".

וכיוצא בזה נאמר בע"פ 1977/05 דוד גולה נ' מדינת ישראל, תק-על 2006(4), 1025:

"המינימום אשר נדרש מן הנהג הוא להתקרב אל הנפגע; לבדוק, באופן אישי, מה מצבו; ולכל הפחות, להזעיק למקום את שירותי ההצלה המקצועיים הנחוצים בהתאם לנסיבות המקרה".

חובתו של הפוגע לעצור ולהושיט עזרה מורכבת הן מרובד רפואי והן מרובד משפטי-מוסרי, כפי שנאמר בע"פ 9628/09 בת אל שרעבי נ' מ"י (פורסם ביום 1.3.2012):

"... עבירת ההפקרה איננה מתמצה בהושטת עזרה רפואית לנפגע. בהקשר זה חשוב להעיר כי לעבירת ההפקרה שורשים בתורת-המוסר, מהם היא יונקת, וכך נפסק בהקשר זה: "[עבירת ההפקרה] נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו" (ראו: פרשת סומך, בפסקה 10). משמעות הדברים היא כי המטריה הנורמטיבית שפורסת עבירת ההפקרה חורגת, מעצם טבעה, מן הצורך הרפואי הצר (וזאת -מבלי להמעיט בחשיבותו של צורך זה), והיא מחילה עצמה על מכלול התנהגותו של הנהג המעורב בתאונה, לאחר רגע הפגיעה. בתוך כך, המצופה מן הנהג הוא, בראש ובראשונה, לעצור את רכבו לאחר התאונה (ואף להימנע מלהימלט ברגל ממקום התאונה -ראו: רע"פ 10212/04 ממנ נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 5.1.2005) (להלן: פרשת ממנ)). אך בכך לא מסתיימת חובתו המשפטית של הנהג המעורב בתאונה; עליו לקחת אחריות לאירוע שבו הוא היה מעורב, ואחריות זו משמעותה, בין היתר - הישארות במקום התאונה, עד למיצוי הליכי הבירור על ידי גורמי הרפואה ונציגי אכיפת החוק."

24. בבירוחתו של המערער ממקום התאונה, לאחר שרכבו פגע ברכבו של בלולו וגרם לפציעתו הקלה של בלולו, הפר המערער את החובות שהיו מוטלות עליו ובכך עבר את העבירה של הפקרה לאחר פגיעה לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה שעונשה המירבי הוא 7 שנות מאסר.

עם זאת, יש בטענות שהעלה ב"כ המערער בפני בימ"ש קמא בכל הקשור למידת פציעתו של בלולו בתאונה ולמרדף שרדף ברכבו לאחר הרכב הפוגע כדי להשפיע על העונשים שלהם נידון המערער בבימ"ש קמא. גזר הדין של בימ"ש קמא

25. איננו מתעלמים מעברו התעבורתי של המערער בעבירות תעבורה, לרבות בעבירות בטיחותיות אך יש לזכור שהמערער נוהג למעלה מ-20 שנה.

26. כך גם איננו מתעלמים מהתנהגותו של המערער לאחר פגיעתו ברכב של בלולו, מהכיעור המוסרי שיש בה ומההחמרה שהחמיר המחוקק בעונשיהם של מבצעי עבירות של הפקרה לאחר פגיעה. עם זאת, יש לקחת בחשבון בעניין זה את העובדה שפציעתו של בלולו היתה קלה יחסית, שבלולו רדף ברכבו אחרי רכבו של אלמקייס בו נהג המערער ואת העובדה שהמערער חזר למקום התאונה.

27. אמנם המערער הודה בעבירות נושא הרשעתו בהודעתו ת/1 ובהליך הראשון בבימ"ש קמא, לרבות בפני קצינת המבחן, אך אין לזקוף זאת לזכותו שכן הוא חזר בו מהודאתו וגרם להתמשכות ההליכים.

28. לאור האמור לעיל אנו מקלים בעונשי המאסר בפועל והפסילה שהוטלו על המערער ע"י בימ"ש קמא כך שירצה 15 חודשי מאסר בפועל ויפסל מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך 5 שנים.

יתר חלקי גזה"ד בת"פ 3389-01-09 (בימ"ש השלום לתעבורה מרכז) יעמדו בתוקפם.

המערער יתייצב לריצוי מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 21.4.15 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות ופסק דין זה.

על ב"כ המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: **-*****.

רישיון הנהיגה של המערער יופקד עד יום 19.4.15, במזכירות בית המשפט השלום לתעבורה בפתח תקווה. ניתן והודע היום ה' אדר תשע"ה, 24/02/2015 במעמד ב"כ הצדדים והמערער.